

MESURA DE GOVERN

Convocatòria de subvencions a ciutats i governs locals membres de la CGLU (Ciutats i Governos Locals Units) d'Àfrica, Iberoamèrica i la Mediterrània per a projectes de cooperació cultural internacional en el marc de l'Agenda 21 de la cultura

Setembre 2009

MESURA DE GOVERN

Convocatòria de subvencions a ciutats i governs locals membres de la CGLU (Ciutats i Governes Locals Units) d'Àfrica, Iberoamèrica i la Mediterrània per a projectes de cooperació cultural internacional en el marc de l'Agenda 21 de la cultura

INTRODUCCIÓ

La cultura és un tema de creixent interès en les relacions internacionals. La mundialització té un fort component cultural, marcat per un mercat cada vegada més obert de béns i serveis culturals que demana professionals que combinin bons coneixement de gestió i sensibilitat envers el món de l'art i la cultura.

D'altra banda, la composició demogràfica de les ciutats, arreu del món, és creixentment multicultural, degut als moviments migratoris, la mobilitat de la població i les eines d'informació i comunicació. La ciutadania demana més atenció a la dimensió cultural de les polítiques locals.

Finalment, els programes de cooperació al desenvolupament atorguen cada vegada més importància a la cultura, no només com un element transversal del territori receptor, que cal considerar a l'hora de realitzar un projecte, sinó com un sector que crea riquesa i ocupació, com un element fonamental de tot procés de desenvolupament.

L'aprovació de l'Agenda 21 de la cultura (2004) com a document de referència per a les polítiques culturals locals, l'adopció de la Convenció sobre la Protecció i la Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals per part d'Unesco (2005) i la ratificació de l'Agenda Europea per a la cultura (2007) concorren a posar de manifest la necessitat d'incorporar la cultura com un component del desenvolupament, i demanen explícitament la creació de nous mecanismes.

ANTEDECENTS

1. La incorporació de la cultura a la cooperació internacional

Són moltes les instàncies internacionals que han incorporat la dimensió cultural en la cooperació pel desenvolupament, atesa la importància estratègica del que la cultura aporta al desenvolupament en les societats contemporànies. L'Ajuntament de Barcelona ha volgut estar present en aquest procés i es per això que ha impulsat aquesta iniciativa.

Per fer-ho disposa de tots els treballs realitzats des de la Comissió de cultura de Ciutats i Governes Locals Units, presidida per l'Ajuntament de Barcelona, i que compta amb les vicepresidències de les ciutats d'Estocolm, Lilla i Buenos Aires.

En el seu programa de treball 2007-2010, vigent en l'actualitat, la Comissió de cultura apostava per crear nous mecanismes per recolzar les polítiques culturals en països en desenvolupament.

En els anys 2007 i 2008 l'Ajuntament de Barcelona va realitzar gestions amb l'AECID per tal que aquesta agència donés suport econòmicament a un programa de reforçament a la

governança de la cultura a les ciutats dels països en desenvolupament, així com impulsar els intercanvis culturals entre ciutats del nord i del sud, amb la implicació de CGLU.

2. El Pla Director de Cooperació Internacional i Solidaritat 2009-2012 de l'Ajuntament de Barcelona

El Pla director 2009-2012 reforça Barcelona com a ciutat amb projecció internacional i solidària amb el món, però dona un pas més: pretén assegurar una tasca de qualitat i eficàcia de forma que multipliqui l'impacte de la capacitat transformadora de les accions de cooperació, solidaritat i pau en les societats més desfavorides i en benefici de la qualitat de vida de les persones.

Els governs locals han esdevingut un nou actor en el marc de la cooperació per al desenvolupament. La seva proximitat amb la ciutadania i el fet de compartir algunes de les problemàtiques a les quals els governs locals del Sud han de fer front, i per tant compartir també algunes solucions mitjançant actuacions similars, són elements característics propis dels governs locals com a actors de cooperació. En aquest sentit, el Pla Director posa gran èmfasi en promoure la **cooperació municipal descentralitzada**.

L'Ajuntament de Barcelona, en aquest nou Pla Director, ha atorgat major importància als elements transversals culturals, i a la cultura com a sector. Un dels objectius estratègics és **augmentar les capacitats de les institucions**, per tal que aquestes puguin respondre als drets de les persones a través de diversos mecanismes, entre ells, augmentar les capacitats culturals i educatives.

El Pla Director defineix també com a eix transversal "**Promoure el respecte integral i la consolidació dels drets humans, la governança i l'augment de les capacitats del teixit social**". Aquest enfocament ha de considerar la importància de la diversitat cultural d'acord amb la *Convenció per a la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals* de la UNESCO. És el marc de referència de l'acció de govern en matèria de cooperació cultural per al desenvolupament, i és condició per a la realització plena dels drets humans i les llibertats fonamentals.

3. Conveni amb l'AECID

L'AECID - Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament es una Agència Estatal, adscrita al Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació, a través de la Secretaria d'Estat de Cooperació Internacional. Les seves primordials finalitats són contribuir al creixement econòmic i al progrés social, cultural, institucional i polític dels països en vies de desenvolupament, fomentar la cooperació cultural i científica d'Espanya amb els països en vies de desenvolupament i assegurar la concertació de les polítiques de desenvolupament.

En els darrers anys, la cultura ha esdevingut un dels àmbits d'acció prioritària. Tant el Pla Director de la Cooperació Espanyola como l'Estratègia sectorial de Cultura i Desenvolupament ho exposen amb claredat. L'AECID es va interessar pels treballs relatius a la implementació de l'Agenda 21 de la cultura des de la seva aprovació l'any 2004.

És en aquest escenari, que al desembre de 2008, realitzades diverses anàlisis per tal de reforçar les seves respectives estratègies de cooperació al desenvolupament en l'àmbit de la cultura, l'AECID i l'Ajuntament de Barcelona van signar un conveni. El Conveni "té per objecte l'establiment de la col·laboració entre l'AECID i l'Ajuntament de Barcelona (mitjançant Barcelona Solidària) per a l'organització i l'execució d'un Fons, per a la realització d'una convocatòria de subvencions, de recolzament a projectes de cooperació cultural per al desenvolupament a escala local a partir de l'Agenda 21 de la cultura durant els anys 2009 i 2010. Els projectes es desenvoluparan principalment a ciutats d'Iberoamèrica, Àfrica, i la Mediterrània."

CONTINGUT DE LA MESURA

La present convocatòria constitueix una important novetat en la cooperació cultural internacional. Per primer cop, des de l'Ajuntament de Barcelona, es realitza una convocatòria de subvencions de cooperació a nivell internacional.

La convocatòria té com a objectiu atorgar a ciutats i governs locals del món, subvencions a projectes de cooperació cultural internacional que facilitin un equilibri més equitatiu en els fluxos culturals internacionals. El programa és promogut per l'Ajuntament de Barcelona i l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID), amb la col·laboració de l'associació mundial de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU).

La convocatòria es posa en marxa mitjançant un concurs públic per a la presentació de sol·licituds de subvencions per l'any 2009, segons els criteris i condicions que s'indiquen a les bases reguladores.

Objecte i finalitat de la convocatòria

L'objecte de convocatòria és la regulació de la concessió de subvencions a ciutats i governs locals d'Àfrica, Iberoamèrica i la Mediterrània, que siguin membres directes o a través d'Associacions de Governos Locals, de *Ciutats i Governos Locals Units* (CGLU) per a la realització de projectes de cooperació cultural internacional.

Cada projecte ha d'estar liderat per una ciutat o govern local, i ha de comptar amb l'estreta cooperació de, com a mínim, una entitat no lucrativa o una institució educativa de la ciutat o del país corresponent.

La finalitat d'aquestes subvencions és la d'aportar recursos necessaris per a fomentar aquests objectius:

Objectiu 1. Governança de la cultura a escala local. Fomentar les capacitats institucionals municipals, la democràcia i la participació.

- a) Enfortir les capacitats dels municipis per al disseny i la implementació de polítiques públiques en l'àmbit de la cultura, mitjançant plans locals de cultura, estratègies culturals holístiques o avaluació de l'impacte cultural dels processos de desenvolupament de la ciutat.
- b) Donar suport a processos que relacionin de forma activa les institucions municipals i la societat civil local, com per exemple, consells locals de cultura, o cartes de drets i responsabilitats culturals.
- c) Reforçar el teixit associatiu i la participació de la ciutadania en la gestió dels assumptes públics, per exemple mitjançant plataformes locals de la societat civil per la cultura.
- d) Reforçar l'intercanvi de bones pràctiques en l'àmbit de la gestió cultural local, per exemple mitjançant projectes d'avaluació entre iguals o *peer-review*.

Objectiu 2: Formació i capacitat. Fomentar els coneixements i millorar les competències per a la gestió cultural municipal, i per a la cooperació cultural internacional.

- a) Realitzar cursos de formació en polítiques i gestió cultural, amb abast local, nacional o regional.

Objectiu 3: Projectes de cooperació cultural internacional en l'àmbit de les arts i el patrimoni.

- a) Reforçar les estructures locals de formació, creació i producció en l'àmbit de la cultura mitjançant projectes de cooperació cultural internacional.
- b) Afavorir la participació de la ciutadania en processos de creació i producció cultural mitjançant projectes de cooperació cultural internacional.
- c) Realitzar accions vinculades a la relació entre la cultura i el desenvolupament sostenible mitjançant projectes de cooperació cultural internacional.
- d) Realitzar accions vinculades a la utilització dels espais públics per a processos de creació i producció cultural local amb vincles amb projectes de cooperació cultural internacional.

El Conveni preveu una aportació de 700.000 € de l'AECID i una aportació de 300.000 € de l'Ajuntament de Barcelona.

Per últim, apuntar que la convocatòria de subvencions permetrà:

- Recolzar els projectes culturals locals de ciutats de països en desenvolupament
- Reforçar la presència internacional d'aquestes ciutats i dels seus creadors i agents culturals
- Articular de manera coherent els treballs de Barcelona Solidària en l'àmbit cultural.

- Reforçar l'impacte de l'Agenda 21 com a marc d'actuació en l'àmbit de la cultura en els països en desenvolupament.
- Innovar en l'àmbit de la cooperació cultural al desenvolupament (efecte demostratiu vers altres agències de cooperació al desenvolupament, i vers altres ciutats europees que estan estudiant de millorar les seves polítiques de cooperació).